

Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajuus 2025 STM:ssä

Merja Mustonen
Johtava asiantuntija
Sosiaali- ja terveysministeriö
Turvallisuus ja terveys –osasto



Suomen puheenjohtajuus sosiaali- ja terveyssektorilla

Pohjoismaiden yhteinen varautuminen häiriötilanteisiin

- Pohjoismaisen terveysvalmiusryhmän ("Svalbard-ryhmä) puheenjohtajuus + tähän liittyviä toimintoja ja hankkeita
- Working group for exchange of information and experiences in the medicines area (WGEMA)
- Pohjoismainen aloite antibioottien saatavuudesta
- NVC:n seminaari koronapandemian opeista

Digitalisaatio

- Value from Nordic Health Data –hanke ("Valo")
- Integrated healthcare and care through distance-spanning solutions –hankkeen jatkoaskeleet (TBC)
- Pohjoismainen eHälsa-ryhmä
- Pohjoismainen eTerveys-laivaseminaari

Vammaisten henkilöiden oikeudet

- Pohjoismainen seminaari YK:n yleissopimuksesta koskien vammaisten henkilöiden oikeuksia
- Pohjoismainen sivutapahtuma yleissopimuksen osapuolikokouksen yhteydessä (TBC)
- Nordic Youth Disability Summit
- Oheistapahtuma PN:n istunnossa (TBC)
- Pohjoismainen asiantuntijaseminaari työelämän osallisuudesta

Sosiaalinen luottamus ja yhteiskuntien koheesio

- Hyvinvointifoorumi

Baltia-yhteistyön vahvistaminen

Suomen puheenjohtajuus tasa-arvo- ja HLBTI-sektorilla



YK:n Pekingin toimintaohjelman 30-vuotisjatkoaskeleet

- NIKK:n analyysi
- CSW
- Ministerikeskustelu

Anti-gender-liikehdintään vastaaminen ("Pushing for Progress")

- CSW
- Työkokoukset Pohjoismaiden UM:n kanssa
- Samanmielisten maiden allianssin rakentaminen
- TANE:n ja Nytkis ry:n selvitys

Sukupuolistunut väkivalta

- Pohjoismaiden ja Baltian maiden välisen yhteistyön edistäminen liittyen Istanbulin sopimukseen
- STM:n, NAPE:n ja THL:n NB8-työkokous

Samapalkkaisuus

- NIKK:n tilaisuus
- Pohjoismainen työelämä tasa-arvo-asiantuntijaverkosto sekä samapalkkaisuusverkosto

Miehet ja maskuliinisuus

- TANE:n ja Miesjärjestöjen keskusliiton hanke

HLBTI-ihmisten hyvinvointi

- THL:n hanke, tavoitteena tukea ja kehittää julkista tiedonkeruuta
- Helsinki Pride

Kansainvälinen yhteistyö, mm. CSW, Baltia-yhteistyö



Varautuminen häiriötilanteisiin

- Pohjoismainen terveydenhuollon valmiusyhteistyöryhmä (Svalbard) on toiminut yli 20 vuotta, ja sen toiminta on ollut konkreettista. Esimerkkinä pohjoismaiden välinen palovammasopimus.
- Suomi painottaa yhteistyötä integroituneessa mallissa (sosiaalihuolto ja terveydenhuolto).



Varautuminen häiriötilanteisiin

- Vuoden 2025 toiminnan kärkinä ovat
 - 1) Pohjoismaiden rajojen yli annettavan avun edellytysten parantaminen ja sen yhteistoiminnan harjoittelu
 - 2) Yhteisen tilannekuvajärjestelmän ja häiriötilanteiden viestintäjärjestelmien laajennettu käyttöönotto
 - 3) Lisäksi käydään keskusteluja mm. yhteisestä materiaalisesta varautumisesta
- Toiminnoissa vuonna 2025 on jatkuvuus meneillään oleville projekteille, jotka koskevat rajojen yli tapahtuvaa avunantoa sekä suuronnettomuusvarautumista.



Varautuminen häiriötilanteisiin

- Pohjoismaiden aloite antibioottien saatavuudesta (ad hoc-työryhmä)
- Lääkkeiden saatavuus – tuotantokapasiteettien kartoitus Pohjoismaissa (WGEMA)
- Pandemian oppien analysointi

Value from Nordic Health Data – VALO



- Vahvistaa pohjoismaista terveystietojen toisiokäyttöä
- Valmistelelee Euroopan terveystietoavaruutta (EHDS) Pohjoismaissa
- Tavoitteena on Pohjoismaiden johtava rooli terveystiedon toisiokäytössä
- Pilotoi pohjoismaista yhdistelmäanalyysin käyttötapausta



Sosiaalinen luottamus ja yhteiskunnan koheesio

- Tarkastelee laajasti ja poikkihallinnollisesti haasteita, joita aiheuttavat
 - digitalisaation aiheuttamat osaamiserot ja palveluiden käytön eriytyminen teknisten välineiden ja maksukyvyn perusteella
 - tietoturvaongelmien ja verkkorikollisuuden luomat luottamuspulat
 - väestön voimistunut alueellinen segregatio (sosioekonomisen aseman ja muiden taustatekijöiden mukaan)
 - sosiaalisen median luomat eriytyneet virtuaaliyhteisöt
 - yhteisen arvopohjan rapautuminen (esim. sukupuolittain) ja mielipideilmaston kärjistyminen.



Sosiaalinen luottamus ja yhteiskunnan koheesio

- Kaikkiin näihin tekijöihin liittyy riskejä ja niiden yhteisvaikutuksia, jotka pitkällä aikavälillä heikentävät sosiaalista koheesiota ja yhteiskuntien kykyä ehkäistä sisäisten konfliktien kärjistymistä.
- Kokonaisturvallisuuden ja resilienssin kannalta yhteiskuntien koossapysymiskyky ja yhteishengen sekä -ymmärryksen ylläpito ovat myös keskeisiä tekijöitä. Pohjoismaisen perinteen (käsitys samassa veneessä olemisesta) vaaliminen on myös tässä mielessä tärkeää.



Pohjoismainen yhteistyö tulevaisuudessa

- Pandemia paljasti yhteistyön ongelmia kuten rajaesteet
- Toiminnan hitaus reagoitaessa äkillisiin päivänpolttaviin kysymyksiin
- Pohjoismaiden ministerineuvoston budjettileikkaukset
- Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoismaiden neuvoston vähäinen dialogi
- Yhteistyörakenteiden epäselvyydet suhteessa EU-yhteistyöhön
- Valmiusyhteistyö lisääntyy kaikkien Pohjoismaiden liityttyä NATO:on
- Pohjoismaisen yhteistyön lisäarvon analysointi
- Yhteistyön kiinnittäminen kansainväliseen kehitykseen
- Joustavamman kielipolitiikan edistäminen

Kiitos!